

in Alstehoug et Arnoldus in Øffreeid. Jtem Margarita vxor domini Olaj in Schogn¹⁾, soror mea Margarita in Houg²⁾ et Siria in Forberg.

25 Decbr. 1604 Die incarnationis Christi ad vesperum nata est mihi filia Birgitta. baptismo oblata dominica 2. post Epiphantias 3: 20 Januarij³⁾: cujus testes dominus Ericus in Stod.⁴⁾ Carnelius Johan. et Jonas in Veraas. Bodilla in Sunnes, Margaritta in Bestad, Elena in Schogn. Nouerca in Alstehoug et soror Goulog in Lida⁵⁾. Obijt hæc mea filia placide in domino 1605 die vltimo Aprilis statim post ortum solis puncto horæ quartæ: ætatis sue hebdomadam 17.

(Med Haand fra 18de Aarhundrede:)

Successio Pastorum effter Reformaten⁶⁾.

1. Hr: Anders Svendsøn. 2. Hr. Stephen. 3. Hr. Hans Johanß. 4. Hr. Roald Anderß. 5. Hr. Mads Koch. 6. Hr. Nathanael Andersøn. 7. Hr. Fridrich Hansøn Mejer. 8. Mag. Jens Juel, som efter 14 Aars tjeneste 1706 blef forflyttet til Tingvold paa Normør. 9. Hr. Hans Breier.

Hr. Laurits Axelsøns Ligprædiken over Fru Kirsten Rosenørn.

Meddelt af Gustav Ludvig Wad.

Det originale Manuscript til den Ligprædiken, hvoraf efterfølgende Stykke er uddragen, haves i det kongelige Bibliothek, Ny kongelig Samling Nr. 2102, 4to. Kirsten Mathiesdatter blev tilligemed sin Broder, Assessor Peder Mathiesen, der er Stamfader til Slægten Rosenørn, optagen i Adelsstanden ved Patent af 20. Marts 1679.

¹⁾ Se Erlandsen l. c. S. 297.

²⁾ Nævnes ikke af Erlandsen l. c. S. 334.

³⁾ 2den Søndag efter Helligtrekonger var i 1604 18 Januar.

⁴⁾ Nævnes ikke af Erlandsen l. c. S. 322.

⁵⁾ Nedskriverens Søster.

⁶⁾ Denne Presterække, der ikke stemmer ganske overens med Erlandsens l. c. S. 358—60, er formentlig rigtigere end denne.

Et ædelt Klenodie i en sikker Forvaring,
 Som er
 En Salig Sjæl udi Guds Haand
 udi en meget kort oc enfoldig Lig-Sermon omtaled
 af den XXXI Psalmis siette Vers,
 Der
 Høj-Ædele, Velbaarne oc Salige Frue
 Sl. Fr. Kirsten Rosenørn
 Højædele oc Velb. Peder Lerkes til Ler-
 kenfeld, med en anseelig oc fornemme
 Comitatus blev ledsaget til sit Sovekam-
 mer i Vester-Bølle Kirke, oc dersamesteds
 nedsat, d. 28 Decembr. Anno 1694
 oc nu i Pennen forfatted
 af
Laurits Arelson
 U-Værdig Sogne Prest der samested.

Fortale til Dend Højædele oc Velbaarne Herre Peder Lerke til Lerkenfeld, Kongl. Maj. Iustitz- oc Cancelli-Raad. Assessor udi Højeste Ræt, oc øverste Landbdommer i Nørre Jutland, min Gunstige Patron.

Den korte Tale, som blev holden ved hans Sl. Frues Graf, insinueris hannem hermed ydmygeligen, ikke, fordi den er værd at komme til Liuset, Men at Hr Iustitz R. deraf, i denne hans Hjertesorrig oc eenlighed, kand have nogen Trøst oc privat fornøjelse. Den kommer ikke frem, enten med anseelig Vitleftighed, eller Menniskelig Visdoms prægtige Ord oc behagelige Veltalighed, men aldeeniste med de samme faa ord oc enfoldige formalier, som den blev fremført: i forhaabning, Hr Iustitz Raad seer meere til affectionen, som vil lade see sin velmeente Taknemmelighed, end til Talen i sig self, som aldeeniste var læmped efter den korte tids lejlighed. Jeg, næst Himmelske Trøstis oc glædelig Velstands ynske, lever

Højædle oc Velb. Hr Iustitz Raadb ydmyge Tiener oc Client
 L. Axelson. W. Bølle. 8 Ianv. 1695.

Saa haver da denne Højædle, Velbaarne oc nu Salige frue, Sl. Fr. Kirsten RosenØrn, allerførst seet denne Verdens Liub paa hellig 3. Kongers dag, som er dend 6 Janv. Aar efter Guds Søns Biurd 1628. Oc det udi Marstrand i Norrige, hvort hendis Sal. Forældre af fryct for det Keyserlige Krigsfolkis indfald her i Landet vare henflyede. Dog er dend Sl. Frue her i Landet udspired af en ædel Rod oc auflod af Ædele, Højfornemme, Gudfryctige oc Ægte Forældre. Hendis Fader var dend Ædele oc Højfornemme Mand, Sr Matz Poulßen, Borgemester i Randers; Hendis Moder den Ædele, dydberømmelige oc fine Matrone, Anne Nielsdatter, begge salige i Herren. Disse Gudfryctige Forældre have strax befordret hende til Daaben, at Hun, som formedelst den Naturlige Fødsel var blefven en Gæst paa jorden, kunde formedelst Igjenfødselen tage borgerskab i Himmelen, oc forsikkres om Syndernis forladelse, samt de Helliges Arvedeel i Liuset. Fra hendis forste Barndom er Dyd oc Guds fryct saaledis ved flittig optuctelse planted i det unge Hjerte oc har der fatted saa dybe rødder, at den Sl. Frue deraf siden har baared merkelige oc behagelige fructer i ald hendis Lives tid. Thi udi hendis Ungdoms dage haver Hun lært at kjende Gud hendis Skabere, at ære oc adlyde hendis Forældre, at læse oc skrive med andet meere, som fornemme Børn iblant Fruentimmeret beqvemmer oc anstaar, hvilket altsammen denne Sl. Frue har fatted oc øved saa vel oc lykkelig, at Hun ej aldeniste haver været hendis gode oc nu Sal. Forældre til hiertens glæde oc stor fornøjelse, men endoc hendis gode Syskende oc andre fornemme Nabobørn et berømmeligt Exempel. Der Hun er kommen til meere Aar oc Alder, haver Gud forsiuned den Sl. Frue med tvende fornemme oc anseelige Giftermaal. Først, paa fjortende aar, med dend Ædcle, Højagtbare oc nu Salige Mand, Sl. Clemend Clemendßen, fordem Kongl. Mays Amts Forvalter over Skanderborrig oc Aakier Amter. Siden, nu paa det tyvende Aar, med denne hendis efterlatte oc højtbedrøvede Kieriste, Dend Høj-Ædele oc Velbaarne Herre, Peder Lerke til Lerkenfeld, Kongl. Maj. Iustitz- oc Cencelli-Raad, Assessor udi Højeste Ræt, og Landsdommer her i Nørre Jydland, Hvis store Hjerte Sorrig Gud vilde ved sin Hellig Aands trøst naadelig forlindre! Men enddog begge

diſe den Sl. Frues Giftermaal have været uden Lives Arvinger, ſaa haver Gud dog ikke forglemt denne Sal. Frue i andre maader med ſin Velsignelse, men rundeligen begaved hende baade med Hæder oc Ære, ſaa oc med timelig Gods oc verdſlig formue. Thi formedelſt denne Sal. Frues ſtedſe berømmelige Forhold oc gode Conduite haver Hans Kongl. May. voris allernaadigſte Herre oc Arve-Konge, Kong Christian den Femte, allernaadigſt ladet ſig behage at ophøje denne Sal. Frue til Adelig Stand oc Privilegier, oc Hende med Adelige Vaaben, Skiold oc Hielm allernaadigſt honorered. Oc her burde Jeg vel at diffundere mig udj denne Sal. Fruis billige berømmelse, hvilket oc den Sal. Frues berømmelige Meriter nokſom have fortjent. Men eftersom dertil udkræfvif langt længere tid, end diſe korte oc kolde Dage tillader, oc langt større Veltalenhed, end hos min ringe Perſon kand enten findes eller forventis, ſaa nødis Jeg til at contrahere min Tale oc gjøre mine Ord faa, alligevel Jeg gjør det ugjerne. Thi den Sl. Frue haver aldtid gjort en sær gunſtig Reflexion paa min ringe Perſon. Hun har æſtimered oc elsked baade mig oc mit Huus, ikke, ſom Jeg kunde været hende en fremmed oc ringe Ven, men ſom Jeg motte været hendis Lige Mand oc egen Forvandte, Saa Jeg kjender det nu derfor diſ meere for min Høje ſkyldighed at takke oc ære hende udi hendis Graf. Den Sl. Frue har aldrig været kiær af unyttig Roes eller begjerlig efter forfængelig ære; derfor vidſte Hun oc vel, det var lidet bevendt at bære Adeligt Nafn, med mindre mand jo ſig ſelf med Adelige dyder og et berømmeligt Forhold vilde nobilitere. Hun var fremmed fra unyttig pragt, fra stolte Moder og ny Noder, oc vidſte vel, at Fruentimmerets rette oc ſande prydelse beſtaar ikke i Haarflættelse, Gulds omhængelse, eller at tage Klæder paa, men udj hjertets ſkiulte Menniske, i en ſagtmodig oc ſtille Aand, det vidſte den Sal. Frue, at det var koſteligt for Gud, hvorfor Hun ocsaa derpaa ſig ſtedſe haver beflitted. Thi hun var en ræt Anna, ſom kom aldtid i Templen. Hvad heller her var førſt eller ſidſt Prediken, ſaa indſtilled Hun ſig, ej aldeeniste om Søndage oc Højtidsdage, men endoc tit paa de Maanedtliche Bededage, hvilket er vel rart hos ſaadanne Perſoner. Hun var en lærevillig Maria, der gjerne vilde ſidde hos

Jesu fødder oc høre hans tale. Thi Hun var den første, som kom i Guds Huus, den sidste, som gik deraf, oc skulde det være en sær oc merkelig forhindring, som hende derfra skulde forholde. Hun var en merksom oc andægtig Lydia, der gaf god agt paa det, som blef taled, oc Hun, som Guds Søns egen Moder, bevarede Guds ord oc overvejede dem i hendis Hjerte. In summa, Hun hørte Guds Ord med Lyst oc brugte med Andagt det Høyværdige Alterens Sacramente. Udi hendis Huus var Hun en omhyggelig Martha, en flittig Qvinde, som vilde see til, hvorledis det gik til i hendis Huus, saa at hendis Mands Hjerte sig noksom paa hende motte forlade. Udi hendis Egteskab haver Hun leved saaledis med begge hendis Mænd, at ingen kand betage hende den berømmelse, hun jo har comportered sig imod dem begge som en lydige Sara, en fornuftig Abigail oc en tuctig Susanna. Oc efterdi Gud hafde velsignet den Sal. Frue rundelig med Brød oc anden timelig Formue, saa har Hun oc ikke forglemt at byde sit Brød for den hungrige, men været en Tabitha, fuld af gode gjerninger oc Almiße, besynderlig imod Sognets fattige oc dem, som hun kiendte til fulde oc vidste, at de vare Almiße Børn. Imod hendis Bønder oc Tjenere haver Hun været som en Moder fuld af Medlidenhed oc hielpevillighed: saa de have nu diß større Aarsag til hendis dødelig Afgang at beklage. Endelig saa haver denne Sal. Frue som en god Iesu Christi Discipelinde ocsaa liid sit onde oc baaret sit Kors, besynderlig siden Hun er kommen til dette Sted. Hvor hun rettelig kunde klage som David fordem: Min Siæl er iblant Løver. Jeg ligger imellem Mordbrændere, som ere Menniskens børn, hvis Tænder ere Spiud oc Pile oc deris Tunge et skarpt Sverd. Herforuden har ocsaa den Sal. Frue nu moxen udi fem fjerding aar været belad med en hæftig oc continuerlig Svaghed, som idelig har holdt Hende hiemme ved hendis Huus oc mesten deelen ved hendis Seng, At Jeg intet skal tale om anden gjenvordighed oc Hjertesorrig, Hvilket Hun dog altsammen haver baaret med en sær christelig Tolmodighed oc nu omsider lykkeligen overvundet. Udi denne hendis sidste oc langvarende Svaghed haver den Sal. Frue ikke forsømt at lade sig trøste af Gudß ord oc betjene med det Høyværdige Alterens Sacramente, paa det Hun kunde

være sterk i Aanden oc Troen, alligevel Hun var siug oc skrøbelig paa Legemet. Dend sidste Søndag førend Gud bortkaldte Hende af Verden, som var den 2 Decemb., da Jeg besøgte hende, fandt Jeg den Sl. Frues Hjerte fuldt af Anger oc Ruelse for hendis Synder, men derhos ocsaa fuldt af Tro oc Tillid til Guds Naade, i det Hun, iblant anden tale, udbød med disse ord: Mine Synder bedrøve mig, men Gudß naade husvaler mig &c. Udi saadanne oc des lige hellige tanker er Jeg oc forsikkred, at den Sl. Frue haver ligget hen, indtil Onsdag aften næst efter, som var den 5 Decemb., da den Sal. Frue fik Dødsens visse Bud. Oc enddog Jeg samme aften kom hastig oc ufortøved til den Sl. Frue, efter at Jeg hafde faaet Kundskab om hendis kiendelige forandring til Døden, saa fandt Jeg dog den Sl. Frue langt meere forandret, end Jeg vel hafde formodet; ja, ræt at sige, i den allersidste oc hæftigste dødsens Kamp, hvilken oc continuered indtil Fredagen næst efter, som var den 7. Decembris. Hvorfore Jeg tillige med de nærværende, baade da oc tilforne, ved ydmyg Bon oc Knæfald gjorde ansøgning hos Gud, at hand den Sl. Frue udi Troen vilde naadelig bestyrke, staa hende troligen bi udi denne haarde oc sidste strid, forkorte hendis pine oc forleene hendis Siæl en naadig forløsning. Hvilket oc den trofaste Gud naadeligen efterkom samme dags Aften ved 8 Slet, da den Sl. Frue, fuld af Tro oc Tolmodighed, udi hendis højt bedrøvede Kjæristes oc andre gotfolkes nærværelse overantvorded Gud som en trofast Skaber hendis ædele oc udødelige Siæl, efterat den hafde beboed det skrøbelige oc dødelige Legem udi 67 Aar ringer een Maaned.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

10.

Anders Alexandersen Gyth paa Hellesvik i Alstahaug Præstegjæld, Nordlands Amt, blev omtrent 1714 gift med Margrethe Jensdatter fra Aakvik, en Datterdatter af Foged paa Helgeland Peter Jacobsen Falch, der var Digteren Peter Dass's Morfader (sln. Erik-